

UZP QURILMASI TRAVERSASINI PAYVANDLASH TEXNOLOGIYASI

T.M.Isaboyev Andijon mashinasozlik instituti

«Texnologik mashinalar va jihozlar»

Kafedrasida katta o'qituvchisi

Talaba: Toshtanov Yaxyo Nasriddin o'g'li

O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining dastlabki yillaridan boshlab temir yo'l soxasini rivojlantirishga bo'lgan katta e'tibor natijasida mazkur sohada yuksak marralarga erishilmoqda bugungi kunga kelib temir yo'l transporti tizimi o'z taraqqiyotining yangi bosqichiga ko'tarildi.

Temir yo'l soxasini tubdan islox qilish, murakkab tog' va cho'l sharoitlarida yangi temir yo'llarni barpo etish, tezyurar poyezdlar harakatini tashkil etish, temir yo'llarni elektrlashtirish, yuk va yo'lovchi tashish vagonlarni ishlab chiqarish bo'yicha yirik loyihalarni amalga oshirilishi nafaqat transport infratuzilmasini rivojlantirish balki butun mamlakatni taraqqiy ettirishga xizmat qilmoqda.

Mamlakatimiz iqtisodiyotida strategik ahamiyatga ega bo'lgan "Navoiy-Uchquduq-Nukus-Sultonvaystog" Amudaryo uzra qurilgan ko'pirik. "Toshg'uzor-Boysun-Qumqo'rg'on va "Angren-Pop" temir yo'llarning qurilishi O'zbekistonda mustaqil, yagona temir yo'llari tarmog'ini yaratish imkonini yaratdi.

Vazirlik 2019 yil 1- noyabrga qadar xalqaro xuquq va meyorlarni inobatga olgan holda "Transport to'g'risida"gi O'zbekiston respublikasi qonuni loyihasini ishlab chiqsin va belgilangan tartibda Vazirlar Maxkamasiga kiritsin. Shunday qilib yagona "Transport Vazirligi tashkil etildi.

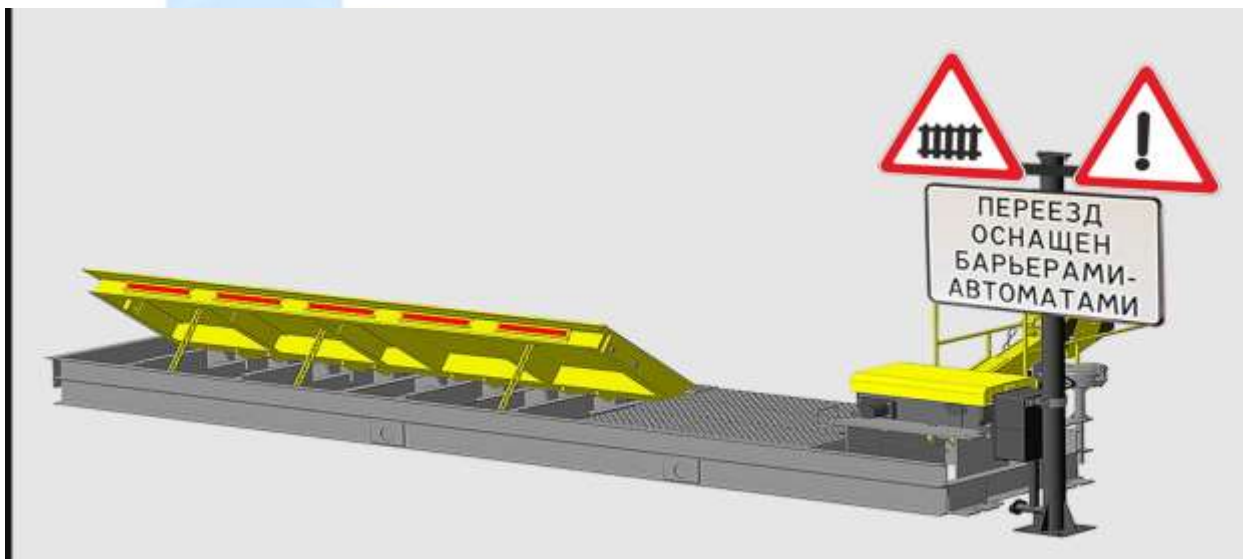
Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev xalqaro anjumanlarda bu masalani doim ko'tarib, amaliy tashabbuslarni ilgari surmoqda. Qo'shni va manfaatdor mamlakatlar bilan "til topishib", loyihalar jadallashtirilmoqda.

Ulardan biri 454 kilometrlik "O'zbekiston – Qirg'iziston – Xitoy" temir yo'li qurilishidir. Ma'lumki, 2022-yil 14-sentabrda Samarqandda bu loyiha bo'yicha uch tomonlama Anglashuv memorandumini imzolangan. Vazirlik 2019 yil 1- noyabrga qadar xalqaro xuquq va meyorlarni inobatga olgan holda "Transport to'g'risida"gi O'zbekiston respublikasi qonuni loyihasini ishlab chiqsin va belgilangan tartibda Vazirlar Maxkamasiga kiritsin. Shunday qilib yagona "Transport Vazirligi tashkil etildi. [1]

Malakaviy ishining dolzarbligi. Shlagbaum plitasini qurilmasini loyihalash ushbu konstruktsiya temir yo'l o'tish joylarining asosiy qismi bo'lib hisoblanadi va ko'p kuchlanishda ishlaganligi sababli uni ishlab chiqarishda yuqori bilim va o'ranish talab

qilinadi. Hozirgi paytda mamlakatimizda temir yo'l yotqizish bo'yicha juda katta suratlarda ish olib borilmoqda.[2]

Shlagbaum plitasini umumiy ko'rinishi

Shlagbaum plitasi qurilmasi xaqida ma'lumot. Shlagbaum plitasi qurilmasi temir yo'l kesishmalarida avtomobil yo'lining qatnov qisimi avtomat tarzda muhofaza qilish uchun mo'ljallanga. UZP avtotransport vositalarining chiqishiga to'sqinlik qiluvchi to'siqlardan iborat. Shlagbaum plitasi qurilmasi shakli to'rtburchak shaklda bo'lib asosiy qismi стал 3 markali uglerodli po'latdan foydalaniladi. Qopqoq qismi- ст35 tayyorlanadi. Ст 35 markali po'lat mashina va mexanizimlarning masulyatli tishli g'ildiraklari, vallari va boshqa qisimlari uchun ishlatiladi. Shveller qismi uchun - Ст3кп dan foydalaniladi.

Odatda Ст3 dan Qurilish konstruksiyasi balkalari, listlar, trubalar, richaglar, shaybalar, gaykalar va boshqa detallar tayyorlashda ishlatiladi.

Materiyallarga tarif: Стал3 materialini biz Ст3. Ст.3 yoki Ст3сп kabi belgilab olishimiz mumkin. Bu po'lat oddiy sifatli konstruksion po'lat hisoblanadi. U sanoatda payvandlanuvchi, payvandlanmaydigan va termik ta'sir ostida ishlovchi konstruksiyalarda ishlatiladi.[3]

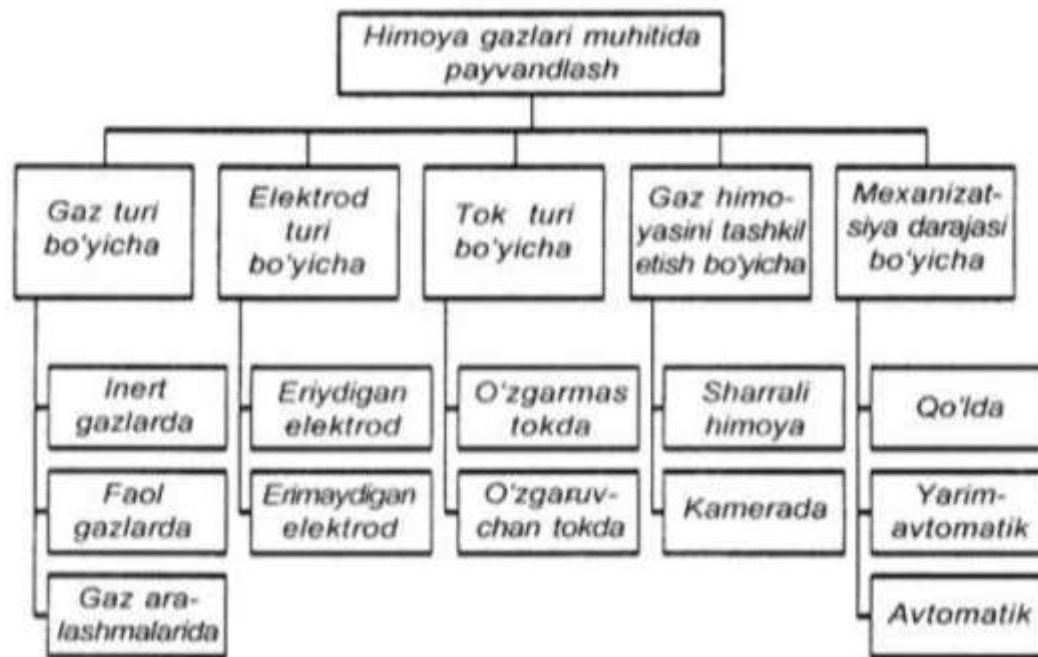
Shlagbaum plitasi qurilmasini yig'ishni payvandlash usuli.

Payvandlashning juda ko'plab turlari mavjud. U usullarni payvandlanadigan buyumga qo'yilgan talablar, payvandlanadigan material turiga, payvandlaydigan muhit va boshqalarga qarab tanlanadi. Payvandlashning turlariga misol qilib: yoyli dastakli, flyus ostida, kontaktli, yarim avtomat va boshqalarni aytishimiz mumkin.

Bu konstruksiyani yig'ish va payvandlashda konstruksiya detallari soni ko'pligini xisobga olib ba'zi bir detallarni yarim avtomatik himoya gazlari ostida va ba'zilarini esa yoyli dastakli payvandlash usulini tanlashni maqul xisoblanadi. Birinchi navbatda konstruksiya detallari payvandlashga tayyorlanadi. Bunda detallar

yuzasi jilvirlanib, ortiqcha qirindi va notekisliklardan tozalanadi. Detallarni konstruksion jixatdan nuqsoni yo'qligiga ishonch hosil qilinadi. Barcha detallar payvandlashga yaroqli ekanligi tekshiriladi.

Himoya gazlar muhitida yoy bilan payvandlash usullarining klassifikatsiyasi jadvalda ko'rsatilgan[3]

Shlagbaum plitasi qurilmasi uchun payvandlash materiali GLU-508 turdagi payvandlash yarim avtomati, Co₂ gazi ГОСТ 8050-85 uglerodli gaz, payvandlash simi rusumi СВ08Г2С ГОСТ 2246-70 sim diametri 1,6-2 tanlandi[4]

Sim markasi	Mn	C	Si	Cr	Ni	S;P	Vazifasi
СВ-08Г2С	1-2.1	0.11	0.05	0.2	0.25	0.03	CO ₂ gazi ostida payvandlash uchun

Xulosa

Malakaviy bitiruv ishida temir yo'l o'tish joylarining asosiy qismi shlagbaum plitasini payvandlash texnologiyasi namunaviy texnologik jarayoni ishlab chiqish bilan bog'liqdir.

Shlagbaum plitasi qurilmasi uchun materiallar tanlash va berilgan materiallarga asosan Shlagbaum plitasini payvandlash texnologiyani asosiy qismi hisoblanadi.

Bundan kutilgan natija , himoya gazlar muxitida bir qancha qiyin joylarni payvandlab yaxlit birikma qilib payvandlab , qolgan joylarini yoyli dastaki payvandlash usuli yordamida payvandlab shlagbaum plitasini yuqori samarali usulda tayyorlash ko'zda tutilgan.

Adabiyotlar

1. Косимов К.З, Юлдашев Ш. Х. "Пайвандлаб қопланган экскаватор чўмичтишларини кимёвий таркиби ва қаттиқлигини ўрганиш натижалари" ТошТЙМИ №4 2020. Стр.153.

2. Kosimov K.Z, Yuldashev Sh.X "Erosion parts of the working surface of the metal to weld sheeting with the metal powder and surpassing solid for metals"

3. Игамбердиев М. К., Исабоев Т. М., Кодиров Н. У. У. Недостатки технологии обработки хлопка-сырца и пути их преодоления //Universum: технические науки. – 2020. – №. 6-2 (75). – С. 36-39.

4. Халматов М. М. и др. ВЛИЯНИЕ ДЕРЕВЯННЫХ НАСАЖДЕНИЙ НА СОСТАВ И ЧИСТОТЫ ВОЗДУХА //Научно-практические пути повышения экологической устойчивости и социально-экономическое обеспечение сельскохозяйственного производства. – 2017. – С. 113-115.

5. **Тохиржон. Isaboev** PAYVAND BIRIKMLARANI MEХANIK XUSUSIYATLARINI [Journal]. - **АНДИЖАНСКИЙ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ** : Xalqaro ilmiy-amaliy konferentsiyani, 2021-yil йил. - 27-29 октябрь : Vols. 1-2.

6. **Мехмонович Исабоев Тохиржоа** ВОЗДУХООЧИСТИТЕЛЬ ПРОМЫШЛЕННОГО ПОМЕЩЕНИЯ [Журнал]. - **АНДИЖАНСКИЙ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ** : Международной научно-практической конференции по теме, 2021 год г.. - 27-29 октябрь, : Т. 1-2-том

7. **ТОШ ТУПРОҚ ҚАЗИШ МАШИНАЛАРИ ИШЧИ ОРГАНЛАРИНИ ЕЙИЛИШГА ЧИДАМЛИЛИГИНИ ОШИРИШ ИШЛАРИ ТАХЛИЛИ** ТМ Исабоев - Новости образования: исследование в XXI веке, 2023.

8. O'zbekiston Respublikas Prezidenti Sh.Mirziyoevning 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi"

9. M.A. Abrolov, N.S. Dunyashin, Z.D. Ermatov; O'zbekiston Respublikasi oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, O'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim markazi, -T.: "ILM ZIYO", 2007-240b

10. Abrolov M.A. Dunyashin N.S. Abrolov M.M., Ermatov Z.D. Eritib payvandlash texnologiyasi va jihozlari-T 2007